

รายงานการประชุมสภาการศึกษา

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๙

วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๙ เวลา ๐๙.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมลีปนันทน์ เกตุทัต ชั้น ๒ อาคาร ๒ สกศ. ควบคู่การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้มาประชุม

กรรมการโดยตำแหน่ง

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายประเสริฐ จันทรรวงทอง)	ประธานกรรมการ
๒. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายพิเชฐ โพธิ์ภักดี)	กรรมการ
๓. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (นายณรงค์ชัย เจริญรุจิทรัพย์ รองเลขาธิการ
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา)	กรรมการ
๔. นายอานาจ วิทยานุวัติ	กรรมการ

ผู้มาประชุม (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์)

กรรมการโดยตำแหน่ง

๕. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายสุเทพ แก่งสันเทียะ)	กรรมการ
๖. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(นางเตือนใจ คงสมบัติ รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แทน)	กรรมการ
๗. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
(นางสาวชมภารี ชมภูรัตน์ รองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แทน)	กรรมการ
๘. ปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายสันติธร ยิ้มละมัย รองปลัดกระทรวงมหาดไทย แทน)	กรรมการ
๙. ปลัดกระทรวงแรงงาน (นายพิเชษฐ์ ทองพันธ์ รองปลัดกระทรวงแรงงาน แทน)	กรรมการ
๑๐. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
(นางณัฐนันท์ อัสวเลิศศักดิ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา แทน)	กรรมการ
๑๑. ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(นายวันนี นนทบุรี หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แทน)	กรรมการ

กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน

๑๒. นายบุญเลี้ยง ไชยศักดิ์	กรรมการ

กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑๓. นายอนุชากร มาศมมาตล	กรรมการ

กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรวิชาชีพ

๑๔. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อมร ลีลารัศมี	กรรมการ

กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น

๑๕. ศาสตราจารย์ธงชัย ประดับชนานุรัตน์	กรรมการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๖. นางสาวกรองทอง บุญประคอง	กรรมการ
๑๗. ศาสตราจารย์บังอร เสรีรัตน์	กรรมการ
๑๘. นายบุญรักษ์ ยอดเพชร	กรรมการ
๑๙. ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ	กรรมการ

๒๐. นายอดุลย์ พิมพ์ทอง	กรรมการ
๒๑. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุรียเดช ทรีปาตี	กรรมการ
๒๒. นายบัณฑิตย์ ศรีพุทธานกูร	กรรมการ
๒๓. นายสุรศักดิ์ มุกประดับ	กรรมการ
๒๔. นายเหมพงศ์ ทวีกาญจน์	กรรมการ
๒๕. รองศาสตราจารย์ดนูวัศ สาคริก	กรรมการ
๒๖. รองศาสตราจารย์ประมา ศาสตรระจุ	กรรมการ
๒๗. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประสิทธิ์ วัฒนภา	กรรมการ
๒๘. ศาสตราจารย์ นายแพทย์อภิชาติ จิตต์เจริญ	กรรมการ
๒๙. นายคมสัน โพธิ์คง	กรรมการ
๓๐. นายชาติชาย เกตุพรหม	กรรมการ
๓๑. นายวิริยะ รามสมภพ	กรรมการ
๓๒. นายชัยยศ อิมสุวรรณ์	กรรมการ
๓๓. รองศาสตราจารย์รัฐชาติ มงคลนาวัน	กรรมการ
๓๔. เลขาธิการสภาการศึกษา (รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ)	กรรมการและเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมมจิตโต)	ลาประชุม
๒. นายสมัย เจริญช่าง	ลาประชุม
๓. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ลาประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายนิติ นาชิต	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
๒. นายสุภชัย จันปุ่ม	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
๓. นางอำภา พรหมวาทย์	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
๔. นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา
๕. นายเอกวัฒน์ ล้อสุนิรันดร์	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา
๖. นางประวีณา อัสโย	ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
๗. นายเนติ รัตนกร	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
๘. นายวีระพงษ์ อุ่เจริญ	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
๙. นางสาวกิงกาญจน์ เมฆา	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
๑๐. นางโชติกา วรรณบุรี	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบเรียนรู้
๑๑. นางเพทาย บุญมี	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๒. นางสาวศศิรัศม์ วีระไวทยะ	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ
๑๓. นางนันทิชา ไวยนพ	ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร
๑๔. นางพัชราพรรณ กฤษณาจินดารุ่ง	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๑๕. นางสาวช่อบุญ จิรานุกาพ	ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
๑๖. นางรุจิรา สุนทรรัตน์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานจริยธรรม
๑๗. นางสาวกาญจนา หงษ์รัตน์	ผู้อำนวยการสำนักกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ
๑๘. เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ น.

เมื่อครบองค์ประชุมแล้วรองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ์ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า การประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๙ ในวันนี้จัดขึ้น ณ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ควบคุมการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีกรรมการเข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น จำนวน ๓๔ คน กรรมการลาประชุม จำนวน ๓ คน (๑ รูป ๒ คน) ขออนุญาตให้ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเข้าร่วมการประชุม และเรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเข้าสู่วาระการประชุม

นายประเสริฐ จันทรรวงทอง ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) กล่าวเปิดการประชุมและมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นายประเสริฐ จันทรรวงทอง ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ๕ ด้านที่ได้แถลงต่อรัฐสภาไปแล้วนั้นเป็นแนวทางในการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ๑. คืนเวลาครูเพื่อคืนอนาคตให้เด็ก ๒. รื้อสูตรความเหลื่อมล้ำด้านงบประมาณและโอกาส ๓. ยกกระตักการเรียนรู้สู่โลกความจริง ๔. โรงเรียนต้องเป็น “พื้นที่ปลอดภัย” อย่างแท้จริง ๕. สร้างสถาปัตยกรรมใหม่ด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเรื่อง (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จะมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนแจ้งให้ทุกท่านได้รับทราบต่อไป

มติ ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ์ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๘ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ และได้แจ้งเวียนให้คณะกรรมการพิจารณาและรับรองรายงานการประชุมแล้ว เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ไม่มีกรรมการแจ้งแก้ไขรายงานการประชุม จึงขอเสนอต่อที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณารับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๘

มติ ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๘ วันศุกร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ โดยไม่แก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่อง (เพื่อพิจารณา)

(ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนไทยตลอดช่วงชีวิต

นายชัยศ อิมสุวรรณ์ ประธานคณะอนุกรรมการสภาศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการศึกษาพิเศษ นำเสนอ (ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนไทยตลอดช่วงชีวิต มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

(ร่าง) ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนไทยตลอดช่วงชีวิต ได้รับความเห็นชอบจากสภาการศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ และที่ประชุมมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี แต่เนื่องจาก มีการประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๘ จึงยังไม่สามารถเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีได้ และระหว่างรอการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการศึกษาพิเศษ จึงรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป

ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนไทยตลอดช่วงชีวิต เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัย ปัจจุบันประเทศไทยมีจังหวัดที่ได้รับการประกาศจาก UNESCO ให้เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ จำนวน ๑๐ จังหวัด และมีหลายจังหวัดที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแนวทางฯ ดังกล่าว เพื่อเป็นกรอบในการส่งเสริมและขยายผลการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ทั่วประเทศ ภายใต้ Concept เรียนได้ทั้งเมือง และให้ทุกภาคส่วน สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน สารสำคัญของข้อเสนอประกอบด้วย ๔ แนวทางหลัก ได้แก่ แนวทางที่ ๑ เมืองพร้อมเรียนรู้ โดยเสริมสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้และโครงสร้างพื้นฐานของเมืองเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต แนวทางที่ ๒ เมืองร่วมขับเคลื่อน โดยบูรณาการความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทผู้นำชุมชน ให้มีศักยภาพเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของเมืองแห่งการเรียนรู้ แนวทางที่ ๓ เมืองสร้างทักษะและอาชีพ โดยพัฒนาหลักสูตรและแหล่งเรียนรู้ เพื่อยกระดับเมืองแห่งการเรียนรู้ให้สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และศักยภาพท้องถิ่น แนวทางที่ ๔ เมืองมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยการพัฒนาการสื่อสารสาธารณะสู่การสร้าง วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนไทยตลอดช่วงชีวิต ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานรัฐส่วนกลาง หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษา ภาคีเครือข่าย ภาคประชาสังคม ภาคเอกชนและภาคธุรกิจ ชุมชนและประชาชน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี บทบาทสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงาน สำหรับบทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้กำหนดให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานและเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่ด้านการวางยุทธศาสตร์ การสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนการศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบ เมืองแห่งการเรียนรู้ซึ่งมีข้อมูลจากภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาเครื่องมือและองค์ความรู้ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างกว่า ๖๐๐ คน พบว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ แนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้และสนับสนุนให้มีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาพิเศษจึงได้จัดทำ ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนไทยตลอดช่วงชีวิต เสนอต่อ คณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อพิจารณา ๑. ให้ความเห็นชอบข้อเสนอแนะทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนไทยตลอดช่วงชีวิต และมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการเสนอ ข้อเสนอดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีบรรจุเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อสร้างชาติแห่งการเรียนรู้ (Learning Nation)

โดยมีเป้าหมายให้ทุกเมืองในประเทศไทยพัฒนาไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ และร่วมกันขับเคลื่อนสู่การเป็นประเทศแห่งการเรียนรู้ ๒. ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษาและผลักดันการพัฒนากฎหมาย ระเบียบ หรือแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบูรณาการงบประมาณและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนสถานศึกษาและหน่วยงานในพื้นที่ รวมทั้งกำหนดมาตรการจูงใจทางภาษีเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๓. ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาศึกษาแนวทางสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับประชาชนในรูปแบบเครดิตการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชันของรัฐ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกเรียนรู้ได้ตามความสนใจพร้อมเชื่อมโยงผลการเรียนรู้เข้าสู่ระบบธนาคารหน่วยกิตและบัญชีสะสมการเรียนรู้ตลอดชีวิตรายบุคคล (Lifelong Learning Account) จึงขอเสนอต่อที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษาดำเนินการเสนอข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนไทยตลอดช่วงชีวิตต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. แนวคิดการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) เป็นประเด็นที่ได้รับการผลักดันจากรัฐบาลทุกคณะ โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งหน่วยงานที่สามารถดำเนินการในประเด็นนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมือง และชุมชน ร่วมกันทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้อย่างอิสระและยืดหยุ่น สำหรับเครื่องมือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้มี ๒ เครื่องมือคือ ๑) กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework: NQF) เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์การทำงานกับวุฒิการศึกษา และ ๒) ระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถสะสมและนำผลการเรียนรู้รวมทั้งประสบการณ์ในการเรียนรู้เดิมมาเทียบโอนเพื่อให้มีวุฒิทางการศึกษาได้ โดยที่การขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน หากมีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล) ได้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ในพื้นที่ โดยมีหน่วยงานส่วนกลางทำหน้าที่สนับสนุนด้านนโยบาย ทรัพยากร และองค์ความรู้ จะสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับคนไทยได้ นอกจากนี้ ปัจจุบันมีเครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้จำนวนมาก ทั้งแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่เพียงพอ เข้าถึงได้ง่าย และไม่มีค่าใช้จ่าย ดังนั้นการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ผ่านความร่วมมือของทุกภาคส่วนและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล จะเป็นแนวทางที่มีความสำคัญและควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง

๒. นายประเสริฐ จันทรรวงทอง ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) มีข้อสังเกตว่าตัวชี้วัดของเมืองหรือชุมชนแห่งการเรียนรู้คืออะไร ในประเด็นนี้ นายชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ ประธานคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาพิเศษชี้แจงว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้พัฒนาเครื่องมือสำคัญในการติดตามและประเมินการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้แก่ ดัชนีชี้วัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งปัจจุบันได้มีการปรับปรุงดัชนีชี้วัดมาแล้ว ๒ ครั้ง โดยดัชนีดังกล่าวประกอบด้วยกรอบการประเมิน ๓ มิติหลัก ได้แก่ (๑) ระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการศึกษา ซึ่งครอบคลุมแหล่งเรียนรู้และปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (๒) ความสามารถในการเรียนรู้ของประชาชน และ (๓) ผลลัพธ์

ของการเรียนรู้ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำดัชนีดังกล่าวไปใช้ประเมินการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนทุกจังหวัดทั่วประเทศ พบว่า จังหวัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ และมีเพียง ๗ จังหวัดที่อยู่ในระดับดี ข้อมูลจากดัชนีดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ โดยสะท้อนระดับความพร้อมและจุดที่ควรได้รับการพัฒนาของแต่ละจังหวัดได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ยังมีเครื่องมืออีกชุดหนึ่ง ได้แก่ ดัชนีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่จัดทำโดยสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) (OKMD) ซึ่งมุ่งเน้นการประเมินเชิงคุณภาพในมิติที่ลึกยิ่งขึ้น ดัชนีดังกล่าวนอกจากจะประเมินมิติด้านระบบนิเวศการเรียนรู้ยังครอบคลุมการประเมินด้านทัศนคติการเรียนรู้ และทักษะการเรียนรู้ของประชาชน อาทิ ทักษะการอ่าน การสืบค้น และการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนั้นจึงมีเครื่องมือที่เพียงพอสำหรับใช้ประเมินระดับความพร้อมของพื้นที่ ซึ่งทำให้มีข้อมูลที่จะพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

๓. ข้อเสนอแนะทางที่ ๔ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เท่านั้น แต่ควรให้ความสำคัญกับการออกแบบและบริหารจัดการระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในทุกมิติ ทั้งนี้ ควรมีการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งพื้นที่การเรียนรู้โดยตรง (Conscious Area) พื้นที่ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางอ้อม (Pre-conscious Area) และพื้นที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ผ่านการใช้ชีวิตประจำวัน (Unconscious Area) เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ได้ง่าย อาทิ การพัฒนาพื้นที่โดยรอบห้องสมุดสาธารณะให้เป็นพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเชื่อมโยงเข้าสู่การเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนผ่านระบบอาสาสมัคร (Facilitator) โดยเฉพาะการนำศักยภาพของผู้สูงอายุและผู้มีประสบการณ์ในชุมชนมาเป็นผู้ให้ความรู้และผู้สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างวัย

๔. ควรให้มีการเชื่อมโยงระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) กับฐานข้อมูลกำลังคน (e-Workforce) เพิ่มเติม เพื่อให้ผลลัพธ์ของการเรียนรู้สามารถนำไปสู่การสร้างงาน สร้างอาชีพ และการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ พิพิธภัณฑ์ที่ได้รับการออกแบบให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับประชาชนทุกช่วงวัย จึงเสนอให้มีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ โดยอาศัยความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าราชการจังหวัดในการรายงานข้อมูลพื้นที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันดำเนินการ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดกลุ่ม และกำหนดหลักเกณฑ์ในการประกาศเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบได้อย่างเป็นระบบ

๖. การขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้เป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาการศึกษาเป็นรูปธรรมและสามารถบูรณาการการดำเนินงานกับทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการศึกษาระดับจังหวัด พบว่ามีหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาอย่างกว้างขวาง อาทิ การแก้ไขปัญหา

เด็กไร้บ้าน และปัญหาเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษา นอกจากนี้ ยังพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความพร้อมทั้งด้านงบประมาณและมีความตั้งใจในการดำเนินงาน ด้านการศึกษา อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานในปัจจุบันยังขาดกรอบทิศทางที่เป็นจุดร่วมในการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน จึงเห็นว่าแนวคิดเมืองแห่งการเรียนรู้เป็นกลไกสำคัญในการสร้างโครงสร้าง และระบบการทำงานร่วมกัน ที่ทำให้ทุกภาคส่วนมีเป้าหมายร่วมในการพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด และสามารถ เชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ไปถึงในระดับประเทศ นำไปสู่การขับเคลื่อนการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนา เมืองแห่งการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป

มติ ๑. ที่ประชุมให้ความเห็นชอบในหลักการข้อเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนไทยตลอดช่วงชีวิต โดยให้ปรับตามความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษา ก่อนเสนอต่อ คณะรัฐมนตรี

๒. ที่ประชุมมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษาและผลักดันการพัฒนากฎหมาย ระเบียบ หรือแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบูรณาการ งบประมาณและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนสถานศึกษาและหน่วยงานในพื้นที่ รวมทั้งกำหนดมาตรการจูงใจทางภาษี เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓. ที่ประชุมมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศึกษาแนวทางสนับสนุน ค่าใช้จ่ายให้กับประชาชนในรูปแบบเครดิตการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชันของรัฐ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน เลือกเรียนรู้ได้ตามความสนใจพร้อมเชื่อมโยงผลการเรียนรู้เข้าสู่ระบบธนาคารหน่วยกิตและบัญชีสะสม การเรียนรู้ตลอดชีวิตรายบุคคล (Lifelong Learning Account)

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ ๔.๑ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.

นางโชติกา วรรณบุรี ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอเรื่อง (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. มีสาระสำคัญ โดยสรุป ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ กำหนดให้สภาการศึกษา มีหน้าที่จัดทำนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งมาตรฐานการศึกษา ของชาติฉบับปัจจุบัน (ฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๑) ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีมาแล้วเป็นเวลากว่า ๘ ปี แต่เนื่องจากสภาวะการณ์ต่าง ๆ ทั้งระดับประเทศและระดับโลกส่งผลกระทบต่อการผลิตและพัฒนากำลังคน ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง และมีทักษะรองรับกับความต้องการของโลกการทำงานในปัจจุบันและอนาคต สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่จัดทำร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติ ฉบับใหม่ คณะทำงานชุดดังกล่าวได้มีการทบทวนและปรับปรุงผลลัพธ์ทางการศึกษาที่พึงประสงค์ จากผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ นอกจากนั้นได้ศึกษาวิจัยองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและรับฟัง ความคิดเห็นจากหน่วยงานที่จัดการศึกษาทุกแห่ง ตลอดจนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาคธุรกิจเอกชน และได้นำเสนอ(ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ต่อคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาตามมาตรฐาน

การศึกษาและคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาพิเศษ พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๙

(ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับเทียบเคียงในการจัดการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ โดยได้กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาของผู้เรียนไว้ ๓ ด้าน คือ ๑. ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ๒. ผู้สร้างคุณค่าและนวัตกรรม และ ๓. พลเมืองที่มีจริยธรรม ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายในการสร้างคุณภาพคนไทย ๔.๐ PLUS ที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ ๔ มิติ ได้แก่ การเพิ่มผลิตภาพการทำงานและนวัตกรรม (Productivity) คุณภาพชีวิตที่ดีและอายุยืนยาว (Longevity) การพัฒนาประเทศสู่ระดับสากล (Universality) และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainability)

สาระของ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ประกอบด้วย ๒ องค์ประกอบหลัก คือ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ส่วนที่ ๑ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาจะแสดงคุณภาพของคนไทยที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมทั้ง ๓ ด้านไปพร้อมกัน ทั้งการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้สร้างคุณค่าและนวัตกรรม และพลเมืองที่มีจริยธรรม โดยในแต่ละผลลัพธ์จำแนกตาม ๔ ช่วงวัย ได้แก่ ปฐมวัย วัยเรียนวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยสูงอายุ เพื่อให้หน่วยงานที่จัดการศึกษา สถานศึกษา และหน่วยจัดการเรียนรู้ นำไปกำหนดผลลัพธ์ของหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทในแต่ละช่วงวัย ส่วนที่ ๒ เป็นแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ซึ่งกำหนดไว้ ๒ แนวทางย่อย แนวทางย่อยที่ ๑ การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงซึ่งได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ ๓ ด้าน คือ ๑. การออกแบบหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลาย ๒. การจัดรูปแบบและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้หรือสมรรถนะเป็นพื้นฐาน และ ๓. การประเมินผลและรับรองผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ส่วนแนวทางย่อยที่ ๒ เป็นเรื่องระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งได้เสนอแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ไว้ ๓ ด้าน คือ ๑. การพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางการเรียนรู้ ให้มีพื้นที่การเรียนรู้ที่เพียงพอ ทันสมัยและปลอดภัย ๒. การผลิตและพัฒนาผู้จัดและส่งเสริมการเรียนรู้ และ ๓. กลไกสนับสนุนการจัดและส่งเสริมการเรียนรู้ นอกจากนี้ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ได้เสนอแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ โดยระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบไว้ ๔ แนวทาง คือ การดำเนินงานในระดับนโยบายหรือหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง การดำเนินงานในระดับพื้นที่ การดำเนินงานในระดับหน่วยจัดการเรียนรู้ และการประเมินคุณภาพการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. และให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา มอบหมายส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานและหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา รวมถึงการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ การส่งเสริมการกำกับดูแลการตรวจสอบการประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ปัจจุบันประเทศไทยมีแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ที่ได้กำหนดมาตรฐานคุณธรรม ๕ ด้าน (พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญู) ซึ่งครอบคลุมประชากรทุกช่วงวัยและมีดัชนีชี้วัดคุณธรรมที่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขได้ ดังนั้น ใน (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ส่วนที่เป็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ส่วนที่ ๓ พลเมือง

ที่มีจริยธรรม จึงควรสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติเพื่อให้เกิดการนำไปสู่การพัฒนาที่บังเกิดผลเป็นรูปธรรม

๒. การกำหนดประเด็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาในช่วงปฐมวัยที่แสดงคุณลักษณะเกี่ยวกับเทคโนโลยีไว้ว่า “คุ้นเคยกับเทคโนโลยีเบื้องต้น” นั้น อาจทำให้เกิดการตีความคลาดเคลื่อนในการนำสู่การปฏิบัติ เนื่องจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในช่วงปฐมวัยจะส่งผลต่อพัฒนาการทางสมองของเด็ก ประกอบกับนโยบายของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นให้เด็กเลิกลดการใช้หน้าจอและสื่อดิจิทัล จึงเห็นควรให้ปรับแก้ข้อความให้มีความเหมาะสมมากขึ้น

๓. (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. เน้นมาตรฐานการศึกษาของกลุ่มเด็กปกติ ดังนั้นควรมีมาตรฐานการศึกษาของกลุ่มเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษด้วยเช่นเดียวกัน

๔. ควรส่งเสริมและให้ความรู้กับพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ในการเลี้ยงดูบุตรหลาน เพื่อเป็นการสนับสนุนให้เด็กมีการเติบโตและพัฒนาการสมวัย และมีความรู้ความสามารถตรงตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตลอดจนการเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตต่อไป

มติ ที่ประชุมให้ความเห็นชอบในหลักการ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยให้ปรับตามความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษา และให้เสนอคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาที่เกี่ยวข้องพิจารณาอีกครั้ง แล้วจึงแจ้งเวียนคณะกรรมการสภาการศึกษาได้รับทราบ ก่อนเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

เรื่องที่ ๔.๒ ผลการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๘

นายวีระพงษ์ อุเจริญ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา นำเสนอผลการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๗ มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสาม “รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษา...ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย” และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ ให้ความเห็นชอบแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ และกำหนดให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งขับเคลื่อนแผนฯ และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนฯ ต่อคณะรัฐมนตรีเป็นระยะ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงสรุปผลการติดตามและประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ และเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๓ ต่อมาได้นำเสนอสรุปผลการติดตามและประเมินผลฯ ระยะ ๕ ปีแรกของแผน ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และเสนอที่ประชุมสภาการศึกษา ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗ และ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมมีมติให้ความเห็นชอบให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำสรุปผลการติดตามและประเมินผลฯ ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๘ เพื่อสรุปรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ในภาพรวม

ผลการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ตามตัวชี้วัด จำนวน ๕๓ ตัวชี้วัด เมื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างช่วง ๕ ปีแรก (ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) กับช่วง ๔ ปีหลัง (ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๘) พบว่ามีพัฒนาการที่ดีขึ้นหลายด้าน แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีบางตัวชี้วัดที่ไม่บรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดจำแนกตามยุทธศาสตร์ (ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา) พบว่า ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีผลการดำเนินงานค่อนข้างประสบความสำเร็จ โดยตัวชี้วัดส่วนใหญ่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถ ยังมีหลายประเด็นที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยังเป็นจุดอ่อนสำคัญของแผนฯ เนื่องจากตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น คะแนน PISA และ O-NET ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ข้อมูลสะท้อนให้เห็นถึงสัญญาณวิกฤตจากสถานะเศรษฐกิจครัวเรือนที่เปราะบางและกำแพงความยากจน ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพของงบประมาณสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เรียนฟรี ๑๕ ปี) โดยพบว่ามีแนวโน้มถดถอยลงเหลือเพียงร้อยละ ๖๓.๑๖ เนื่องจากอัตราเงินอุดหนุนรายหัวแบบเหมาจ่ายไม่สอดคล้องกับสถานะเงินเพื่อและต้นทุนทางการศึกษาที่แท้จริงในปัจจุบัน ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายครบถ้วนทุกตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา เป็นยุทธศาสตร์ที่มีผลการดำเนินงานโดดเด่นที่สุด โดยเฉพาะการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ใน ๕ ประเด็น เพื่อให้การขับเคลื่อน การศึกษาในระยะถัดไปเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ๑. การปฏิรูปโครงสร้างงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์และลดความเหลื่อมล้ำ ๒. การบูรณาการฐานข้อมูลการศึกษาระดับชาติเพื่อการบริหารจัดการที่ไร้รอยต่อ เร่งผลักดันการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลรายบุคคล (Big Data) ระหว่างกระทรวงหลักให้สมบูรณ์ เชื่อมโยง ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา ๓. การยกระดับสมรรถนะครูสู่การเป็นผู้อำนวยความสะดวก การเรียนรู้ดิจิทัล ๔. การขยายผลการกระจายอำนาจผ่านพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั่วประเทศ และ ๕. การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการรับรองสมรรถนะวิชาชีพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบผลการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๘ และมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบต่อไป

การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ตัวชี้วัดทั้ง ๖ ด้านตามยุทธศาสตร์มีการกำหนดค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวชี้วัดที่แตกต่างกันหรือไม่ หรือมีการให้น้ำหนักในสัดส่วนที่เท่าเทียมกันทุกตัวชี้วัด และผลการดำเนินงานในภาพรวมมีผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ในประเด็นนี้ นายวีระพงษ์ อุเจริญ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา ชี้แจงว่า เรื่องความสำคัญของยุทธศาสตร์แต่ละด้าน ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติโดยตรงมากที่สุด แต่ตัวชี้วัดในยุทธศาสตร์ด้านอื่น ๆ บางส่วนไม่ได้กำหนดขึ้นจากกรอบยุทธศาสตร์ชาติ แต่เป็นผลจากการวิเคราะห์ร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเห็นว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา สำหรับผลการดำเนินงานในภาพรวม พบว่าตัวชี้วัดบางประการสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๓ โดยเฉพาะผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามโครงการ PISA ยังมีผลคะแนนต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ค่อนข้างมาก โดยเป้าหมายในระยะสั้นกำหนดให้มีคะแนนเฉลี่ย ๔๕๐ คะแนน ขณะที่ปัจจุบันมีผลคะแนนประมาณ ๓๐๐ คะแนน และเมื่อพิจารณาเป้าหมายระยะยาว ๒๐ ปี ซึ่งกำหนดไว้ที่ ๕๐๐ คะแนน ยังมีช่องว่างจากเป้าหมายสูงมาก ส่วนตัวชี้วัดอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นตัวชี้วัดด้านกระบวนการ (Process) ซึ่งสามารถเร่งรัดและผลักดันการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

๒. ตัวชี้วัดด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ระบุว่า “เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ ๙๙.๙๖” มีความหมายและวิธีการวัดอย่างไร เนื่องจากข้อมูลที่ได้รับจากการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สะท้อนว่ายังคงมีเด็กปฐมวัยจำนวนหนึ่งที่มีภาวะพัฒนาการล่าช้า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ในระยะยาว นอกจากนั้นการพัฒนา ศักยภาพของเด็กและเยาวชนในช่วงวัยรุ่น เป็นช่วงวัยที่มีความท้าทายอย่างยิ่ง แม้ว่าการพัฒนาในระดับปฐมวัย และประถมศึกษาจะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การดูแลและพัฒนาวัยรุ่นในปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัย แนวทางและเทคนิคที่เหมาะสม โดยเฉพาะบทบาทของครูที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และความต้องการของผู้เรียน ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่วนยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีข้อสังเกตในประเด็นความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยเฉพาะการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการกลั่นแกล้ง (Bullying) ตลอดจนการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความเสมอภาค การเคารพสิทธิ และศักดิ์ศรีของผู้อื่น ซึ่งถือเป็นสาระสำคัญของการปลูกฝังจิตสำนึกประชาธิปไตย ดังนั้นวิธีการประเมินตัวชี้วัด ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมดังกล่าวมีหลักเกณฑ์และเครื่องมือในการวัดผลอย่างไร จึงบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ โดยในประเด็นนี้ นายวีระพงษ์ อุเจริญ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา ชี้แจงว่า ในส่วนของตัวชี้วัดด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รับข้อมูลจากกรมอนามัย ซึ่งเป็นหน่วยงานเจ้าของข้อมูลและรับผิดชอบการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว และนำข้อมูลที่ได้รับมา ใช้ประกอบการรายงานผลตามตัวชี้วัดที่กำหนด สำหรับประเด็นด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาและปัญหาการกลั่นแกล้ง (Bullying) มีความเห็นว่าแผนการศึกษาแห่งชาติซึ่งจัดทำขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ อาจมีข้อจำกัด ในการสะท้อนบริบทและสภาพการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ตัวชี้วัดบางประการอาจไม่สอดคล้องกับ

ประเด็นท้าทายที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอย่างครบถ้วน ทั้งนี้ จะนำข้อเสนอแนะและข้อสังเกตที่ได้รับจากที่ประชุมเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวไปประกอบการจัดทำรายงานเพิ่มเติม เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๓. ควรเพิ่มเติมข้อมูลตามนโยบาย Thailand Zero Dropout โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กปฐมวัย เนื่องจากพบว่าเด็กอายุ ๓ - ๖ ปีจำนวนมากไม่ได้เข้าสู่ระบบการศึกษา ซึ่งเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูง จึงเห็นควรให้มีการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติม เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแนวทางในการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเข้าถึงระบบการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและลดปัญหาการหลุดออกจากระบบการศึกษาตั้งแต่ช่วงวัยเริ่มต้น ซึ่งข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รายงานว่ามีเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาจำนวนประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ ราย ซึ่งถือเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูง จึงเห็นว่าควรเพิ่มเติมข้อมูลนี้เพื่อให้เกิดการรายงานที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ส่งผลให้สามารถนำไปใช้ประกอบการบริหารจัดการและการกำหนดแนวทางดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๔. ควรนำเสนอผลการประเมินให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนว่า ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจหรือไม่ โดยในประเด็นนี้ นายวีระพงษ์ อุเจริญ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา ชี้แจงว่า ในภาพรวมผลการดำเนินงานมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่มีบางตัวชี้วัดโดยเฉพาะตัวชี้วัดด้านคุณภาพการศึกษา ยังคงมีประเด็นที่จำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนาเพิ่มเติม ทั้งนี้ การประเมินดังกล่าวมีการจัดทำข้อมูลในรูปแบบที่ช่วยให้เห็นภาพรวมของผลการดำเนินงาน โดยพบว่าผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ ๔๐ ประธานกรรมการมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ควรดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงลึกเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานได้อย่างรอบด้านและนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางพัฒนาการดำเนินงานในระยะต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษารับข้อสังเกตดังกล่าวไปดำเนินการ

มติ ที่ประชุมให้ความเห็นชอบในหลักการผลการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๘ โดยให้ปรับตามความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษาเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

เรื่องที่ ๔.๓ การประเมินผลการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

นายวีระพงษ์ อุเจริญ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา นำเสนอการประเมินผลการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ประเมินผลการจัดการศึกษาของประเทศไทยโดยเปรียบเทียบกับหลักการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดกรอบการประเมินออกเป็น ๖ ส่วน ได้แก่ ๑) การประเมินผลโดยเปรียบเทียบกับคุณลักษณะของกฎหมายการศึกษาที่ดีตามมาตรฐานสากล ๒) การประเมินผลโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายการศึกษาจากประเทศที่เลือกสรร ๓) การประเมินผลโดยใช้กรอบการประเมินผลทางการศึกษาในระดับนานาชาติ ๔) การประเมินผลโดยใช้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๕) การประเมินผลโดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนและผลการจัดการศึกษา และ ๖) การประเมินผลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานดังนี้ ๑) การกำหนดกรอบการประเมินผลการจัด

การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒) การศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการประเมิน ๓) การระดมและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง ๔) การสรุปผลการประเมินและจัดทำข้อค้นพบเพื่อประกอบการพัฒนานโยบายการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ ๕) สรุปสถานการณ์ดำเนินงานและประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อผลการประเมินผลการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งทั้ง ๖ ประเด็น สะท้อนให้เห็นว่า หลักการสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังคงมีความสอดคล้องกับสถานะทางการศึกษาในปัจจุบันในหลายประเด็น โดยเฉพาะการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดด้านกลไกการขับเคลื่อนนโยบายและการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ผลการประเมินยังชี้ให้เห็นว่า ภายหลังจากบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประเทศไทยมีพัฒนาการด้านการเข้าถึงการศึกษาที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการเข้าเรียนเพิ่มสูงขึ้นในทุกระดับการศึกษา อย่างไรก็ตาม การพัฒนานโยบายการศึกษาในอนาคตควรมุ่งเน้นผลลัพธ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบันเน้นการจัดระบบและโครงสร้างการบริหารการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ มีข้อเสนอเพิ่มเติม คือ การพัฒนานโยบายการศึกษาฉบับใหม่ควรออกแบบความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายแม่บทกับกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน การส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาควรมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนให้มากขึ้น การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติควรมีการพัฒนากลไกเพื่อลดช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ ตลอดจนควรมีการทบทวนและปรับปรุงสาระบางประการของกฎหมายให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ข้อคิดเห็นต่อผลการประเมินการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ความเห็นชอบในหลักการให้สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษานำผลการประเมินฯ ไปใช้ประกอบการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่

การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

ควรกำหนดบทบาทด้านการกำกับดูแล (Regulator) ภายใต้อำนาจพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้มีความชัดเจน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ ในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะระดับสถานศึกษา เช่น บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา และบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เป็นต้น รวมถึงควรกำหนดบทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการนำนโยบายและแผนการศึกษาสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดกลไกการติดตามผล และนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

มติ

ที่ประชุมให้ความเห็นชอบผลการประเมินการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษานำผลการประเมินฯ ไปใช้ประกอบการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่

เรื่องที่ ๔.๔ การประเมินผลกลไกการยกระดับการทดสอบ PISA 2025 และข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมการสอบ PISA 2029

นายวีระพงษ์ อุเจริญ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา นำเสนอการประเมินผลกลไกการยกระดับการทดสอบ PISA 2025 และข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมการสอบ PISA 2029 มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการให้ดำเนินการศึกษาและจัดทำแนวทางการยกระดับผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามโครงการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล หรือ Programme for International Student Assessment (PISA) อย่างต่อเนื่อง โดยได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามผลการดำเนินงานรวม ๓ ระยะ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2018 ถึงปี ค.ศ. 2025 เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม

จากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาที่ส่งผลต่อผลการประเมิน PISA มีการเปลี่ยนแปลงตามบริบทของการศึกษา โดยปัญหาที่เคยเป็นอุปสรรคสำคัญในอดีต ได้แก่ ความพร้อมด้านอุปกรณ์และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน ขณะที่ประเด็นความท้าทายในปัจจุบันเปลี่ยนไปสู่ปัญหาด้านการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้เรียน ส่วนปัญหาที่พบอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ค.ศ. 2018 ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และทักษะการอ่านของผู้เรียนที่ยังต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังพบประเด็นใหม่ที่มีความสำคัญคือ ปัญหาการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน โดยข้อมูลจากการลงพื้นที่ในปี ค.ศ. 2022 สะท้อนว่าหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินของนักเรียนไทย คือ การขาดความตั้งใจในการเข้ารับการทดสอบ ในปี ค.ศ. 2025 จึงมีการดำเนินการสร้างความตระหนักและแรงจูงใจ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเข้ารับการประเมินเพิ่มขึ้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้สังเคราะห์กลไกสำคัญสำหรับการดำเนินงานเพื่อยกระดับผลการประเมิน PISA ในปี ค.ศ. 2029 จำนวน ๔ ประการ ได้แก่ ๑. กลไกยุทธศาสตร์และธรรมาภิบาล ๒. กลไกการจัดการเรียนรู้และการประเมินสมรรถนะ ๓. กลไกข้อมูลและการสนับสนุนแบบมุ่งเป้า และ ๔. กลไกวัฒนธรรม แรงจูงใจ และการมีส่วนร่วม จากผลการประเมิน พบว่า ๑. ด้านยุทธศาสตร์และธรรมาภิบาล ควรผลักดันให้มีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานร่วม (Joint KPI) เกี่ยวกับการยกระดับผลการประเมิน PISA อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงศึกษาธิการ โดยอาศัยกลไกการขับเคลื่อนในระดับนโยบายผ่านมติคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การดำเนินงานมีการบูรณาการและเชื่อมโยงกันมากยิ่งขึ้น ๒. ด้านการจัดการเรียนรู้และการประเมินสมรรถนะ ควรดำเนินการพัฒนาครูและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ๓. ด้านข้อมูลและการสนับสนุนแบบมุ่งเป้า ควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์บริบทและความต้องการเฉพาะของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด เนื่องจากแต่ละกลุ่มมีความต้องการในการพัฒนาที่แตกต่างกัน อาทิ สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาที่มีบริบทเฉพาะ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง แทนการใช้แนวทางเดียวกันกับทุกกลุ่มเป้าหมาย ๔. ด้านวัฒนธรรม แรงจูงใจ และการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมให้ผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของการประเมิน PISA และบทบาทของตนในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะเป็นแรงเสริมสำคัญที่ช่วยสร้างความมุ่งมั่นให้ทุกหน่วยงานในการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งนี้ สำหรับการประเมิน PISA

ในปี ค.ศ. 2029 ซึ่งมีระยะเวลาเตรียมการประมาณ ๓ - ๔ ปี คาดว่าประเด็นสำคัญจะมุ่งเน้นด้านความฉลาดรู้ด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI Literacy) มากยิ่งขึ้น ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของระบบการศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าวอย่างเหมาะสม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเห็นควรเสนอแนวทางการดำเนินงานในลักษณะแผนปฏิบัติการที่กำหนดหมวดหมู่ความสำเร็จ (Milestone) ในแต่ละปีอย่างชัดเจน มากกว่าการกำหนดเป็นกรอบยุทธศาสตร์ เพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม จนถึงรอบการประเมินครั้งถัดไป จึงขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการข้อเสนอการยกระดับผลการทดสอบ PISA 2029 และมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อยกระดับผลการทดสอบ PISA 2029 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสอบถามแผนการดำเนินงานเพื่อยกระดับผลการประเมิน PISA 2029 ซึ่งมีระยะเวลาเตรียมการประมาณ ๓ ปี กำหนดกรอบระยะเวลาที่ใช้ในการกำหนดหมวดหมู่ความสำเร็จ (Milestone) อ้างอิงตามปีงบประมาณหรือปีปฏิทิน โดยในประเด็นนี้ นายวีระพงษ์ อุจรินัย ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา ชี้แจงว่าใช้กรอบปีงบประมาณในการวางแผนการดำเนินงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงแจ้งให้ทราบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤตด้านพลังงาน และสร้างการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงานของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๙ (พ.ร.ก. กู้เงินฯ ๔ แสนล้านบาท) ซึ่งมีการจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) จึงเห็นว่าเป็นโอกาสสำคัญที่สามารถเร่งรัดการดำเนินงานในประเด็นดังกล่าวได้ทันที โดยเสนอให้พิจารณาปรับแผนการดำเนินงานให้มีความรวดเร็วและสอดคล้องกับกรอบการจัดสรรงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ระหว่างการจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ นอกจากนี้ความสำคัญของการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานร่วม (Joint KPI) ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะเป็นกลไกสำคัญในการบูรณาการการดำเนินงานและขับเคลื่อนเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ปัจจุบันผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาจนถึงอุดมศึกษาใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และเครื่องมือดิจิทัล อาทิ ChatGPT ช่วยในการเรียนรู้อย่างแพร่หลาย จึงเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ (Process-Based) และการปลูกฝังค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Value-Based) ควบคู่กันไป ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับกระบวนการคิด การวิเคราะห์ และการให้เหตุผลของผู้เรียน เพื่อให้สามารถเข้าใจวิธีคิดของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ครูควรปรับบทบาทในการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลให้นับกระบวนการเรียนรู้และการเสริมสร้างคุณค่า (Process-based Evaluation และ Value-Based Evaluation) เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตและเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพในยุคปัญญาประดิษฐ์

๓. กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งคณะกรรมการ PISA และพัฒนาคุณภาพการศึกษาแห่งชาติ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน และมีผู้แทนจากหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมเป็นกรรมการ อาทิ ผู้แทนจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากข้อเสนอแนวทางการยกระดับผลการประเมิน PISA ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสภาการศึกษาแล้ว ขอให้นำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการ PISA ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน เพื่อใช้เป็นกรอบในการขับเคลื่อนและบูรณาการการดำเนินงานในภาพรวมต่อไป

๔. ปัจจุบันปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นเทคโนโลยีที่มีความสำคัญและมีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระบบการศึกษา แต่ควรพิจารณาความเหมาะสมของช่วงวัยในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงและใช้เครื่องมือดังกล่าว ปัจจุบันหลายประเทศได้จำกัดระยะเวลาการใช้เครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีภายในห้องเรียน เนื่องจากมีความกังวลว่าการพึ่งพา AI มากเกินไปอาจส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการใช้กระบวนการคิดด้วยตนเองอย่างเพียงพอ จึงมีข้อเสนอว่าการจัดการศึกษาควรมุ่งส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการคิดของผู้เรียนให้เต็มตามขีดความสามารถของมนุษย์ โดยใช้ AI เป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ โดยในประเด็นนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า กระทรวงศึกษาธิการมีแผนการเตรียมการจัดเวทีหารือเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกำหนดแนวทางการใช้เทคโนโลยีในชั้นเรียนอย่างเหมาะสม และเห็นควรเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในประเด็นดังกล่าวเข้าร่วมให้ข้อเสนอแนะและถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมต่อไป

๕. ควรพิจารณาปรับกรอบระยะเวลาการดำเนินงานของหมุดหมายการดำเนินงานเพื่อยกระดับผลการทดสอบ PISA 2029 ให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง เนื่องจากการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาแล้วผ่านระบบการประเมินต่าง ๆ อาทิ O-NET, NT และ RT รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากครู ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีการนำแนวคิดและแนวปฏิบัติไปสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนแล้ว หากกำหนดให้การขับเคลื่อนสู่ห้องเรียนเริ่มดำเนินการในปีถัดไปอาจไม่สอดคล้องกับการดำเนินงานในปัจจุบัน จึงเสนอให้ปรับแผนโดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๖๙ ทั้งด้านการวางระบบ การสื่อสารสร้างความเข้าใจ และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อเร่งรัดการดำเนินงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการเตรียมความพร้อมสู่การประเมิน PISA 2029

๖. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อยกระดับผลการประเมิน PISA ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีตลอดระยะเวลาของแผนงาน

มติ ที่ประชุมให้ความเห็นชอบในหลักการข้อเสนอการยกระดับผลการทดสอบ PISA 2029 ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเสนอ และมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อยกระดับผลการทดสอบ PISA 2029 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เรื่องที่ ๔.๕ การประเมินผลเชิงลึกทางการศึกษา (Technical Reviews) เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นสมาชิก OECD

นายวีระพงษ์ อุ่เจริญ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา นำเสนอการประเมินผลเชิงลึกทางการศึกษา (Technical Reviews) เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นสมาชิก OECD มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

สืบเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลได้ปรับเป้าหมายการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ของประเทศไทย จากเดิมที่กำหนดให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ ปรับเป็นภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๑ ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องทบทวนและเร่งรัดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับกรอบระยะเวลาที่กระชับมากขึ้น ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ระหว่างการดำเนินการประเมินเชิงลึก (Deep Assessment) ซึ่งครอบคลุมการประเมินจำนวน ๒๕ ด้าน คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นหน่วยงานหลักจัดทำการศึกษาประเมินผลเชิงลึกด้านการศึกษา หรือ Technical Reviews เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นสมาชิก OECD

กรอบการดำเนินงานระยะเร่งด่วน OECD ได้ส่งแบบสอบถามเพื่อการประเมินมายังประเทศไทย ในช่วงปลายเดือนเมษายน ๒๕๖๙ และกำหนดให้ส่งรายงานภายในวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๙ ซึ่งมีระยะเวลาในการจัดเตรียมข้อมูลจำกัด จากนั้นเจ้าหน้าที่จาก OECD จะดำเนินการสำรวจข้อมูลช่วงปลายปี ๒๕๖๙ และในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๗๐ ประเทศไทยจะต้องนำเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการนโยบายการศึกษา (Education Policy Committee: EDPC) ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

การประเมินด้านการศึกษาของ OECD ครอบคลุม ๕ หมวดหลัก รวม ๑๓๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๑. ภาพรวมระบบ (๑๖ ข้อ) ๒. การศึกษาปฐมวัย (๓๘ ข้อ) ๓. การศึกษาในระบบโรงเรียน ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา (๓๕ ข้อ) ๔. การศึกษาในระดับอุดมศึกษา (๒๔ ข้อ) ๕. ทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๑๘ ข้อ) สำหรับสาระสำคัญ (Core Focus) ที่ OECD มุ่งเน้น คือแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง (Trends) และเรื่องธรรมาภิบาล (Governance) ซึ่งได้กำหนดไว้ในทุกหมวด ปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาอยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดเตรียมข้อมูลในการตอบคำถามสำหรับแบบประเมินของ OECD ทั้ง ๑๓๑ ข้อ พร้อมทั้งได้กำหนดหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละหมวด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานภายในกระทรวงศึกษาธิการ และในหมวด ๔ เรื่องการอุดมศึกษา จะมีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว การดำเนินงานมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดประชุมหารือหลายครั้ง และ OECD ได้มีหนังสือเชิญคณะผู้แทนจากประเทศไทยเข้ารายงานความก้าวหน้าในการจัดทำรายงาน Technical Review ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๙

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายการเข้าเป็นสมาชิก OECD ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๑ ตามนโยบายของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงจัดทำแผนปฏิบัติการแบบหมุดหมาย (Accession Roadmap) พ.ศ. ๒๕๖๙ - ๒๕๗๑ ระยะเวลาการดำเนินงาน ๓ ปี ประกอบด้วย ๑. ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ มุ่งเน้นการดำเนินการประเมินผลเชิงลึก (Deep Assessment) และการจัดทำ Technical Review ด้านการศึกษา

ให้แล้วเสร็จตามข้อกำหนดของ OECD ๒. ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ มุ่งเน้นการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการศึกษาให้มีมาตรฐานเทียบเท่า OECD ซึ่งปัจจุบันมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานแล้วประมาณร้อยละ ๘๐ และ ๓. ปี พ.ศ. ๒๕๗๑ มุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะของ OECD เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการนำผลการประเมินทั้ง ๒๕ ด้านเข้าสู่การพิจารณาของ OECD Council ในขั้นตอนสุดท้าย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการแบบหมุดหมาย พ.ศ. ๒๕๖๙ – ๒๕๗๑ เพื่อเตรียมความพร้อมในการสมัครเข้าเป็นสมาชิก OECD และมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย นอกเหนือจากกระทรวงศึกษาธิการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ควรพิจารณาเพิ่มเติมหน่วยงานที่มีบทบาทในการกำกับดูแล และดำเนินงานเกี่ยวกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุม เช่น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน เป็นต้น

มติ ที่ประชุมให้ความเห็นชอบในหลักการแผนปฏิบัติการแบบหมุดหมาย พ.ศ. ๒๕๖๙ – ๒๕๗๑ เพื่อเตรียมความพร้อมในการสมัครเข้าเป็นสมาชิก OECD โดยให้ปรับตามความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษา และมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ ๕.๑ ผลการต่อยอดการขับเคลื่อนเพื่อเสริมสร้างชุดทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Essential Future Skills Set) ของเยาวชนไทย

นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา นำเสนอผลการต่อยอดการขับเคลื่อนเพื่อเสริมสร้างชุดทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Essential Future Skills Set) ของเยาวชนไทย มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

สืบเนื่องจากมติที่ประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมให้ความเห็นชอบชุดทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Essential Future Skills Set) ของเยาวชนไทย ซึ่งประกอบด้วยทักษะขั้นพื้นฐาน (Basic Skills) ๗ ทักษะ และทักษะขั้นสูง (Advanced Skills) ๑๙ ทักษะนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการขับเคลื่อนทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต ใน ๒ รูปแบบ คือ ๑. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาแบบ Active learning ในรูปแบบหลากหลาย และ ๒. การจัดกิจกรรม OEC Hackathon ซึ่งผลการประเมินภายหลังการจัดกิจกรรมพบว่า ประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างชุดทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Essential Future Skills Set) ให้แก่เด็กและเยาวชนไทยกลุ่มนักร้อง

ปีงบประมาณ ๒๕๖๙ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ต่อยอดขับเคลื่อนชุดทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตสู่การปฏิบัติผ่านการต่อยอดนวัตกรรมกิจกรรม OEC Hackathon Season ๒ ภายใต้ธีม Hack my Hometown: คิด สร้าง เปลี่ยน ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยมีเยาวชนสมัครเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ๖๑๔ ทีม (มากกว่าปี ๒๕๖๘ ประมาณ ๓ เท่า) การประเมินผลภายหลังการจัดกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับการพัฒนาทักษะเป้าหมายอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ๑. การเรียนรู้เชิงรุกและกรอบความคิดแบบเติบโต ๒. ความฉลาดรู้ทางดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓. การคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม ๔. การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดวิเคราะห์ ๕. การสื่อสาร และ ๖. ความสามารถในการปรับตัวและการอดทนต่อความเครียด ผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบ และการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาภายในพื้นที่ชุมชนของตนเอง นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษายังได้เริ่มขยายผลผ่านการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครูเพื่อเสริมสร้างชุดทักษะที่จำเป็น ด้วยแนวคิด การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับการออกแบบการเรียนรู้แบบสากล ผ่านการจัดกิจกรรม POP the Class: ระเบิดไอเดียการสอน สร้างห้องเรียนสุดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างทักษะแก่เด็ก และเยาวชนไทย ตามแนวทาง Game-based Learning โดยใช้บอร์ดเกม Story POP เป็นเครื่องมือ โดยจะ ติดตามและประเมินผลลัพธ์การเสริมสร้างชุดทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตในภายหลังการทดลองใช้จริง กับกลุ่มผู้เรียนต่อไป สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรด รับทราบ ๑. ผลการต่อยอดการขับเคลื่อนเพื่อเสริมสร้างชุดทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Essential Future Skills Set) ของเยาวชนไทย ผ่าน ๒ นวัตกรรมการเรียนรู้ OEC Hackathon และบอร์ดเกม Story POP และ ๒. แผนการดำเนินงาน ในระยะถัดไปของการทดลองใช้บอร์ดเกม Story POP ระยะที่ ๒ เพื่อการขยายผลการขับเคลื่อนนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างชุดทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Essential Future Skills Set) ของเยาวชนไทย

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

กิจกรรม OEC Hackathon ที่จัดขึ้นสามารถสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์และแก้ปัญหา ในชุมชนได้จริง เป็นการทำประโยชน์เพื่อสังคมมากกว่าการทำผลงานวิชาการบนกระดาษ ดังนั้นควรจัดทำเป็น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่กระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไปเชื่อมโยงกับระบบ “ธนาคารความดี” หรือ “Moral Credit” ในรูปแบบพาสปอร์ตความดี (Passport to Goodness) สำหรับการบรรจุไว้ในแฟ้ม สะสมผลงาน (Portfolio) ของนักเรียน และเชื่อมต่อข้อมูลนี้เข้ากับระบบ Credit Bank ของสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๒ ความก้าวหน้าการดำเนินงานทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐

นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา รักษาการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา นำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานทิศทางการวิจัย ทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานทิศทางการวิจัย ทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ มาอย่างต่อเนื่อง โดยได้ดำเนินการดังนี้ ๑. สื่อสารสาระสำคัญของ ทิศทางการวิจัยทางการศึกษาฯ เพื่อสร้างการรับรู้และความตระหนักร่วมกัน โดยเผยแพร่ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ ลงในราชกิจจานุเบกษา และจัดทำทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ ฉบับประชาชน ในภาษาที่กระชับและเข้าใจง่าย ๒. กำหนดให้ ประเด็นงานวิจัยจากทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ เป็นโจทย์ในการรับบทความ ที่จะมานำเสนอในการประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติและนานาชาติ Thailand International Conference on Education Research (ThaiCER) ๓. การจัดเวทีเพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนการขับเคลื่อนทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ และ ๔. วิเคราะห์ความเชื่อมโยงของ ๘ ประเด็นวิจัยของทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ กับร่างกรอบแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) บูรณาการประเด็นในทิศทางการวิจัย

ทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ เข้ากับ (ร่าง) แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕ (แผนด้าน ววน.) ประเด็นการพัฒนาทุนมนุษย์ ซึ่งจะใช้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณการวิจัยต่อไป ทั้งนี้ได้จัดประชุมรับฟังความเห็นต่อแนวทางการพัฒนานวัตกรรมทางสังคม เพื่อพัฒนาทุนมนุษย์และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดการประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติและนานาชาติ Thailand International Conference on Education Research (ThaiCER) 2025 ได้เป็นอย่างดี จึงขอสอบถามความคืบหน้าเกี่ยวกับการจัดงาน ThaiCER ในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยในประเด็นนี้ นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า งาน ThaiCER มีกำหนดจัดงานในวันที่ ๖ – ๗ สิงหาคม ๒๕๖๙ ณ โรงแรมอัสคินแกรนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพมหานคร โดยมีพิธีเปิดในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๙ และจะเรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิด และเชิญรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลกระทรวงศึกษาธิการ (นายยศนันท์ วงศ์สวัสดิ์) ให้เกียรติเข้าร่วมงาน ในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๙

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๓ ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและธนาคารหน่วยกิต

นางสาวกาญจนา หงษ์รัตน์ ผู้อำนวยการสำนักกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ นำเสนอรายงานความก้าวหน้าการขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและธนาคารหน่วยกิต มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา โดยบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นรองประธาน ผู้แทนกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากำลังคนเป็นกรรมการ โดยมีฝ่ายเลขานุการร่วม ๓ หน่วยงานคือ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) สำหรับความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๘ จนถึงปัจจุบัน ได้จัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร และคู่มือการพัฒนาหลักสูตรตามระดับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อเตรียมนำเข้าสู่ระบบ NQF Dashboard นอกจากนี้ ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการได้รับคุณวุฒิการศึกษาตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสำหรับกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษทางการกีฬา โดยเทียบโอนผลลัพธ์การฝึกซ้อมและแข่งขันเป็นสมรรถนะและหน่วยกิต ตลอดจนศึกษาแนวทางการประกันคุณภาพคุณวุฒิตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อสร้างมาตรฐานกลางของประเทศให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ร่วมกัน สำหรับการขับเคลื่อนธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) ได้ดำเนินการครอบคลุมทั้งในระดับชาติและเชิงพื้นที่ โดยในระดับชาติได้มีการพัฒนาแพลตฟอร์มธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ (National Credit Bank) ซึ่งประกอบด้วยระบบการทำงานหลัก ๓ ส่วน ได้แก่ ระบบลงทะเบียนผู้เรียน ระบบขึ้นทะเบียนและรับรองหลักสูตร (NQF Dashboard) และระบบรายงานผลการดำเนินงานระดับพื้นที่ (NCB Dashboard) โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้การขับเคลื่อนเชิงพื้นที่ได้ดำเนินการนำร่องการขับเคลื่อนธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัด ณ จังหวัดกาญจนบุรี (กาญจนบุรีโมเดล) มุ่งเน้นการจัดการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นให้แก่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐาน

วิชาชีพช่างและได้รับใบรับรองสมรรถนะสำหรับการประกอบอาชีพ รวมถึงสามารถเทียบโอนรายวิชา กับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่เพื่อลดระยะเวลาเรียน ตลอดจนมีการส่งเสริมการจัดทำฐานข้อมูลการศึกษา และฝึกอบรมระดับจังหวัด (Big Data) เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่แพลตฟอร์มต่อไป สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบความก้าวหน้าการขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และธนาคารหน่วยกิต

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ควรเชื่อมโยง “กาญจน์บุรีโมเดล” เข้ากับ “ธนาคารความดี” (Moral Credit Bank) เพื่อให้การสะสมหน่วยกิตมีทั้งมิติด้านทักษะอาชีพและมิติด้านพฤติกรรมและค่านิยม ซึ่งศูนย์คุณธรรมมีข้อมูล พื้นฐานและพาสปอร์ตความดีที่สามารถนำมาบูรณาการร่วมกันได้

๒. ระบบธนาคารหน่วยกิตเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อกลุ่มคนพิการที่เข้ารับการฝึกทักษะอาชีพ จึงขอเสนอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาประสานงานกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) เพื่อนำเครดิตการเรียนรู้ไปใช้ประกอบการสมัครงานตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นการสร้างความเท่าเทียมในเชิงผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๔ (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย

นางสาวกิ่งกาญจน์ เมฆา ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา นำเสนอ (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

การประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ ที่ประชุมมีมติ ให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย โดยให้มีการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ของสภาการศึกษา และนำเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงเสนอ (ร่าง) ทิศทาง การพัฒนาศักยภาพคนไทยไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๙ แต่เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกายกยอผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๘ ส่งผลให้คณะรัฐมนตรี ในขณะนั้นไม่อาจพิจารณาเรื่องที่มีผลผูกพันต่อคณะรัฐมนตรีชุดถัดไปได้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงถอนเรื่องดังกล่าว และนำมาปรับปรุงสาระสำคัญให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ทันต่อ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สาระสำคัญของ (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย ขับเคลื่อนบนเสาหลัก เพื่อการพัฒนาศักยภาพคนไทย ๕ ประการ (The L.E.A.R.N. Pillars) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างระบบ นิเวศการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นครอบคลุมทุกช่วงวัยและทุกบริบทของชีวิต ดังนี้ ๑. L: Learner Agency (ศักยภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียน) มุ่งเน้นการเสริมสร้างพลังแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้คนไทยทุกคนมีหน้าที่เป็นผู้กำหนด เส้นทาง การเรียนรู้ของตนเอง ๒. E: Educator Empowerment and Well-being (การเสริมพลังและสุขภาวะที่ดี ของบุคลากรทางการศึกษา) ส่งเสริมศักยภาพและความพร้อมของบุคลากรผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ทุกคน โดยเน้น การเสริมพลัง (Empowerment) ผ่านการพัฒนาทักษะความเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้และโค้ช (Facilitator and Coach) ควบคู่กับการดูแลสุขภาวะที่ดีอย่างรอบด้าน (Well-being) พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรนอกระบบ การศึกษา เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เชี่ยวชาญ เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ ๓. A: Allocation (การบริหารงบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ) ปรับปรุงระบบการบริหารงบประมาณและทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมตามความต้องการที่แท้จริง พร้อมทั้งลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์ (AI) อย่างทั่วถึง และส่งเสริมการแบ่งปันทรัพยากรเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ๔. R: Reach (การเข้าถึงการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับทุกคน) ขยายโอกาสการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยไม่จำกัด

ด้วยวัย สถานที่ หรือสถานะ ผ่านการพัฒนาระบบการรับรองคุณวุฒิที่ยืดหยุ่นและเป็นที่ยอมรับ และ ๕. N: Network (การบริหารจัดการแบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม) ผนึกกำลังความร่วมมือเชิงพื้นที่จากทุกภาคส่วนในสังคม ผ่านรูปแบบการทำงานร่วมกันที่หลากหลาย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบมติที่ประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ ที่ได้ให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จะดำเนินการนำเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

มิติด้านเครือข่าย (Network) ควรเน้นการสร้าง "องค์กรแห่งการเรียนรู้ในชุมชน" หรือ Community Learning Organization (CLO) ให้มีความเข้มแข็ง เนื่องจากเป้าหมายคือการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย มิได้จำกัดเพียงเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ การขับเคลื่อนทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุดสามารถดำเนินการได้โดยผ่านการบูรณาการเครือข่ายความร่วมมือเชิงพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๕ ความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสมาชิก OECD (TH2OECD): การประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษา (EDPC) และการประชุมที่เกี่ยวข้อง

นางสาวศศิธรณ์ วีระไวยยะ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ นำเสนอความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสมาชิก OECD (TH2OECD): การประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษา (EDPC) และการประชุมที่เกี่ยวข้อง มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

ปัจจุบันรัฐบาลไทยกำลังอยู่ในกระบวนการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสมาชิก OECD (TH2OECD) โดยมอบหมายให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเจ้าภาพหลัก และให้ผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบคณะกรรมการหลัก ๒๕ คณะ เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน สำหรับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รับมอบหมายให้เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบคณะกรรมการนโยบายการศึกษา (Education Policy Committee: EDPC) เนื่องจากมีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาร่วมกับ EDPC ซึ่งดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

กระบวนการเข้าเป็นสมาชิกตามข้อกำหนดของ OECD ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอนหลัก

๑. การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษา EDPC ประจำปี ปีละ ๒ ครั้ง การประชุมระดับรัฐมนตรี การประชุมระดับสูง และการประชุมระดับกรรมการชุดต่าง ๆ ตามที่ได้รับเชิญ อาทิ การประชุมคณะกรรมการที่กำกับดูแลศูนย์วิจัยทางการศึกษาและนวัตกรรม การประชุมระดับสูง การประชุมสุดยอดทักษะ เวทีการประชุมการศึกษาและทักษะแห่งอนาคต เวทีการประชุมด้านนโยบายการศึกษาสำหรับทุกคน การประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดสรรทรัพยากรและนิเวศการเรียนรู้ในโรงเรียน โครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะ แบ่งปันองค์ความรู้ สร้างเครือข่าย บุคลากรภาครัฐและผู้เชี่ยวชาญไทยในการขับเคลื่อนกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD การประชุมคณะกรรมการย่อยด้านการบริหารและการวิจัยในแต่ละชุด ตามที่ได้รับเชิญ และร่วมเป็นคณะกรรมการคณะต่าง ๆ เป็นต้น

๒. การจัดทำร่างบันทึกความตกลงเบื้องต้น (Initial Memorandum: IM) ซึ่งเป็นเอกสารการประเมินตนเอง เกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างกฎหมาย นโยบาย และแนวปฏิบัติภายในประเทศ กับตราสารทางกฎหมายของ OECD ปัจจุบันเอกสาร IM ด้านการศึกษาดำเนินการแล้วเสร็จ

๓. การประเมินทางเทคนิค (Technical Review) จะเริ่มดำเนินการภายหลังกระบวนการจัดทำร่างบันทึกความตกลงเบื้องต้น (IM) ในข้อ ๒. แล้วเสร็จพร้อมกันในภาพรวมทั้งประเทศ (คณะกรรมการ ๒๕ ชุด)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสมาชิก OECD (TH2OECD): การประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษา (EDPC) และการประชุมที่เกี่ยวข้อง

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๖ การขับเคลื่อนแนวคิดการทูตเพื่อการศึกษา (Education Diplomacy) ผ่านโครงการประชุมโต๊ะกลมไทย-รัสเซีย

นางสาวศศิธร วัชรไวทยะ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ นำเสนอการขับเคลื่อนแนวคิดการทูตเพื่อการศึกษา (Education Diplomacy) ผ่านโครงการประชุมโต๊ะกลมไทย-รัสเซีย มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

โครงการประชุมโต๊ะกลมไทย-รัสเซีย (Thai-Russian Roundtable: TRRT) เริ่มจากแนวพระราชดำริและพระราชวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหพันธรัฐรัสเซีย ในโอกาสเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-รัสเซีย ครบรอบ ๑๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐) ซึ่งประเทศไทยและสหพันธรัฐรัสเซียมีการสลับกันเป็นเจ้าภาพการประชุมมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน การประชุมครั้งล่าสุด ครั้งที่ ๖ สหพันธรัฐรัสเซียเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมในระหว่าง ๒-๕ ธันวาคม ๒๕๖๘ ภายใต้หัวข้อ "คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และศิลปะ: รากฐานแห่งพหุปัญญา" ภายหลังการประชุมดังกล่าว มีข้อริเริ่มเพื่อสร้างความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยและสหพันธรัฐรัสเซียที่สำคัญ สำหรับประเทศไทยมีผู้แทนจากโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ โรงเรียนกำเนิดวิทย์ สถาบันดนตรีกลายาณิวัฒนา และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เดินทางไปขยายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาชั้นนำของสหพันธรัฐรัสเซีย อาทิ Skolkovo Institute of Science and Technology, MGIMO University และ Moscow State Tchaikovsky Conservatory และมีผลจากการขับเคลื่อนแนวคิดการทูตเพื่อการศึกษาซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การให้ทุนการศึกษา การแลกเปลี่ยนครู นักเรียน และนักวิจัย การสร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบัน รวมถึงการจัดงานเทศกาลการศึกษาไทย (Thai Education Festival) ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงมอสโก

ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพการประชุมโต๊ะกลมไทย-รัสเซีย ครั้งที่ ๗ (TRRT ๒๐๒๖) ในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยเป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะทำงานโต๊ะกลมไทย-รัสเซีย ซึ่งได้มีการจัดประชุมเตรียมการในช่วงกลางเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๙ และเตรียมพร้อมสำหรับการจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองวาระครบรอบ ๑๓๐ ปีความสัมพันธ์ไทย-รัสเซีย ในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เผยแพร่ผลการประชุมและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องผ่านเว็บไซต์สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำเอกสารเพื่อนำความกราบบังคมทูลรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานเสนอต่อสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบการขับเคลื่อนแนวคิดการทูตเพื่อการศึกษา (Education Diplomacy) ผ่านโครงการประชุมโต๊ะกลมไทย-รัสเซีย

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๗ การเตรียมการเป็นเจ้าภาพการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับนานาชาติของสมาคมระหว่างประเทศเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติ (IEA IRC ๒๐๒๗) มิถุนายน ๒๕๗๐

นางสาวศศิธรณ์ วีระไวทยะ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ นำเสนอเรื่องการเตรียมการเป็นเจ้าภาพการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติของสมาคมระหว่างประเทศเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติ (IEA IRC ๒๐๒๗) มิถุนายน ๒๕๗๐ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะสมาชิกของ IEA ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในปัจจุบัน) มีบทบาทสำคัญในการรักษาสมาชิกภาพและเป็นศูนย์กลางระดับชาติในการประสานงานและสนับสนุนหน่วยงานทางการศึกษาของไทยเข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้องกับประเมินระดับนานาชาติ โดยมีเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะผู้แทนประเทศไทย (IEA General Assembly Thailand Representative : GA) ทำหน้าที่ดังนี้ ๑. จัดสรรงบประมาณประจำปีเพื่อชำระค่าธรรมเนียมรายปีในการรักษาสภาพการเป็นสมาชิก ๒. สลับหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพการจัดประชุมสามัญประจำปี (General Assembly) (ประเทศไทยเคยเป็นเจ้าภาพการจัดประชุม IEA Assembly ในปี ๒๐๑๒ ณ จังหวัดภูเก็ต) ๓. เข้าร่วมการประชุมสามัญประจำปี (General Assembly) ซึ่งเป็นเวทีการประชุมระดับโลกที่มีผู้แทนกว่า ๑๕๐ คน จาก ๖๐ ประเทศ และ ๗ องค์กรระหว่างประเทศ เพื่อวางแผนเชิงกลยุทธ์ผ่านการกำหนดทิศทางนโยบายและการบริหารงานของสมาคมฯ ตลอดจนการสร้างเครือข่าย และทำงานร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เป็นภาคความร่วมมือ (UNESCO /OECD) หรือความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกและเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยทางการศึกษา รวมถึงการเผยแพร่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ได้จากการประเมินเพื่อนำไปสู่การพัฒนาโยบายการเรียนรู้ และ ๔. สนับสนุนหน่วยงานด้านการศึกษาของไทยที่มีศักยภาพ มีความพร้อม และมีความประสงค์ในการเข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

การประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับนานาชาติของสมาคมระหว่างประเทศเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติ (IEA IRC 2027) มิถุนายน ๒๕๗๐ ประเทศไทยได้รับการทาบทามให้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมวิชาการ IEA IRC 2027 สำหรับการดำเนินงานประเทศไทยได้รับการเสนอชื่อเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๖๗ ณ เมืองทบิลีซี ประเทศจอร์เจีย และได้ตอบรับการเป็นเจ้าภาพอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๘ ปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้บูรณาการความร่วมมือกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะเจ้าภาพร่วมเพื่อหารูปแบบการจัดงานกับ IEA การจัดประชุม IEA IRC 2027 (ครั้งที่ ๑๒) มีกำหนดจัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๗๐ (และมีการจัด Pre-conference ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๒ มิถุนายน ๒๕๗๐) ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้หัวข้อ "Understanding Change, Advancing Education" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนสำหรับนักวิจัยและผู้กำหนดนโยบาย เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence-based) ซึ่งคาดหวังผลลัพธ์ในการยกระดับการศึกษาไทยสู่สากล สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบการเตรียมการเป็นเจ้าภาพการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับนานาชาติของสมาคมระหว่างประเทศเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติ (IEA IRC 2027) มิถุนายน ๒๕๗๐ และขอเรียนเชิญคณะกรรมการสภาการศึกษาเข้าร่วมการประชุม

มติ

ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๘ รายงานการถอดบทเรียนตัวอย่างความสำเร็จของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ Future School Transformation 3R & Makerspace

นางโชติกา วรรณบุรี ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ นำเสนอรายงานการถอดบทเรียนตัวอย่างความสำเร็จของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ Future School Transformation 3R & Makerspace มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาร่วมกับมูลนิธิสตาร์ฟิช เอ็ดดูเคชั่น (Starfish Education) ดำเนินโครงการ “Future School Transformation: 3R & Makerspace” ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการ Starfish Partnership โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งดำเนินความร่วมมือใน ๒ ประเด็นสำคัญ คือ ๑. ดำเนินการวิจัยและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสมรรถนะด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งระบบ และ ๒. ดำเนินกิจกรรมเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน มุ่งพัฒนาทักษะพื้นฐาน (3R: การอ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็น) และทักษะแห่งอนาคต ซึ่งโครงการดังกล่าวจะช่วยเพิ่มศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาด้วยวิธีการอบรมหลักสูตร ๙ องค์ประกอบแห่งการเรียนรู้ (Future School Model) นวัตกรรม 3R และกิจกรรม Makerspace ครอบคลุมทั้งกระบวนการ Live Session, Coaching, Workshop/PLC ในการยกระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งระบบ การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียน ความร่วมมือดังกล่าวจึงถือเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ และสร้างต้นแบบที่สามารถขยายผลสู่ระบบการศึกษาไทยโดยรวมได้อย่างยั่งยืน การดำเนินงานโครงการฯ แบ่งเป็น ๒ ระยะ ดังนี้ ระยะที่ ๑ มูลนิธิสตาร์ฟิช เอ็ดดูเคชั่น (Starfish Education) ดำเนินการจัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ และระยะที่ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการศึกษาวิจัยตามกรอบการวิจัยที่กำหนด มุ่งดำเนินการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงผลของการฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา และถอดบทเรียนตัวอย่างความสำเร็จของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ จากนั้นจัดทำเป็นรายงานการถอดบทเรียนตัวอย่างความสำเร็จของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ และนำเสนอสู่สาธารณะ

ผลที่เกิดขึ้นจากการอบรมและการนำนวัตกรรมไปใช้ ในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียน มีสมรรถนะดีขึ้น โดยเฉพาะผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการอ่านออก เขียนได้ ทำให้มีผลการทดสอบด้านการอ่านอยู่ในระดับสูงขึ้น มีพัฒนาการด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ดีขึ้นอย่างชัดเจน รวมทั้งผู้เรียนยังได้รับการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และเชื่อมโยงองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ผ่านกระบวนการ Makerspace และการทำงานเป็นทีมผ่านการลงมือปฏิบัติจริง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียน ๕ ระดับ คือ ๑. นโยบายระดับประเทศ เสนอให้มีการกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์ขั้นต่ำด้านการอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียนแบ่งตามช่วงชั้น โดยอ้างอิงตามกรอบสมรรถนะสากล ๒. นโยบายระดับสถานศึกษา สนับสนุนให้มีเครื่องมือคัดกรองความบกพร่องด้านการอ่านของผู้เรียนตั้งแต่ ชั้น ป. ๑ โดยเฉพาะเด็กกลุ่มเสี่ยง ๓. นโยบายด้านครูและการสอน ให้เน้นพัฒนาสมรรถนะครูด้านการสอนอ่านเขียนให้มากขึ้น ๔. นโยบายด้านสื่อและทรัพยากร ให้มีการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลสาธารณะ ทั้งสื่อนิทานและสื่อเสียงภาษาถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกลสามารถเรียนรู้ได้ และ ๕. นโยบายด้านครอบครัวและชุมชน สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่ครอบครัวมีปัจจัยเสี่ยงด้านการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบรายงานการถอดบทเรียนตัวอย่างความสำเร็จของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ Future School Transformation 3R & Makerspace

มติ

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องอื่น ๆ

กำหนดการประชุมครั้งต่อไป

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ
แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ฝ่ายเลขานุการจะประสานประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ) เพื่อกำหนดวันและเวลาการประชุมครั้งต่อไป และจะแจ้งให้คณะกรรมการ
สภาการศึกษาทราบในภายหลัง

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๐๐ น.

นางสาวจันทิมา แทนอินทร์
นายกัมพล ธรรมหมื่นยอง
นางสาวเต็มศิริ ทรงเจริญ
นางปัทมา คำภาศรี
นางสาวกิงกาญจน์ เมฆา
ผู้จัดรายงานการประชุม

เลขาธิการสภาการศึกษา
กรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม